

ST. OLAV

Nr.
35 - 36 - 37

Oslo, 5. desember 1940

52. årg.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHOOLD: Virgo immaculata. — Fred. — Adventstanker. — † Apoteker J. Müller. — † Morten Randsborg. — Vellykket konsert. — Fra Pauluskredsens virke. — Bokanmeldelse. — Herhjemme. — Bøker inngått til redaksjonen. — Ungdomsspalten.

Virgo immaculata.

Vår Kirke har i sine dogmer skatter av stor og uforlignelig skjønnhet og visdom. Hvor megen skjønnhet rummer således dogmet om Marias ubesmittede unnfangelse og hvor er det skikket til å vekke glede og trøst! Beundrende står vi foran denne menneskesjel, som stråler i uskyldens fulle glans — i all den uberørthet og friskhet som fantes ved skapningens morgengry. Så ren er Maria som den hellige Guds idealbilled av mennesket. Fordyper vi oss i hennes bilde, tenker vi på virgo immaculata, jomfruen uten arvesyndens plett, da er det som innånder vi luften fra det tapte Paradis og vi forstår, at diktere og malere har søkt å tolke menneskehetens følelser overfor henne, som jo er vår egen slekt og dog så høyt benådet av Gud. Vi føler midt i verdens lyst og jordens støv og syndens smuss, at det er noe i oss alle som har større verdi — noe som langes og løftes oppad mot himlens lyse, rene riker.

Og så er vi tilike helt trygge: Kirkens ufeilbare lærer har talt, saken er avgjort. Men dessuten har himlen selv bekreftet hans avgjørelse: i 1854 hørtes røsten fra klippen i Rom og i 1858 utgikk en himmelsk røst fra klippen ved Gaves bredder. Der var det jomfru Maria selv som erklærte: «jeg er den ubesmittede unnfangelse.»

Men menneskene vil ha sikkerhet — de er redd for å bli ofre for selvbedrag. Sognepresten i Lourdes krevde at rosenbusken ved grotten skulle blomstre i februarulden. Maria smilte — hun hadde andre beviser. Beviser som ville vare i århundrer og gagne mennesker, syke på legem eller sjel. Hun lot Bernadett med sine små fingre grave i grottens klippebunn og en kilde sprang fram, hvis vann har helbredet alle slags sykdommer og enn dog maktet i løpet av et øyeblikk å lukke åpne sår.

I alle årene siden da har disse helbredelser funnet sted — undersøkt offentlig og bekreftet av samvittighetsfulle læger. Midt i det 20. århundre lever miraklene fremdeles så enhver som er i god vilje kan overbevise seg om det. Men vi katolikker trenger ikke den slags mirakler — vi tror på vår ufeilbare kirkelige øvrighet. Allikevel gleder vi oss selvfølgelig over den undergjørende kilde, fordi den ustanseelig forkynner og stadfester vår tro på Marias ubesmittede unnfangelse, på pavens ufeilbarhet, på arvesynden og forløsningen ved Kristi død.

Og således er Mariavyrdnaden også her blitt et vern for vår tros betydningsfulleste sannheter.

Fred!

Tale av biskop Mangers 24-11-40.

Hvor fagre er deres løfter som forkytter fred, som bærer budskap om gode ting. (Rom. 10, 15.)

Vår hellige faders opprop til bønnedag for hele den katolske verden gjør et dypt inntrykk på alle og vekker vår største takknemmelighet: «Hvor fagre er deres føtter som forkytter fred — som bærer budskap om gode ting!» En hel verden på kne i bønn må da bringe menneskene til ettertanke! Pavens appell åpenbarer en dyp tro på bønnens makt og på de åndelige verdier og en urokkelig tillit til Guds miskunn som ellers blir alt for meget glemt i disse lidelsesfulle dager. Den anroper himlen om å skjenke det som verden ikke makter: en rettferdig fred mellom folkene.

Kristus kom til jorden og over hans krybbe forkynte englene fred for alle som har en god vilje. Kristus selv var den store fredsfyrste. Vel har han sagt at vi skal «høre om krig og at folk skal stå opp mot folk» (Matt. 24, 6) men det er en følge av den menneskelige ondskap og griskhet. Ene freden er i overensstemmelse med Kristi ånd — han vil ene være den gode hyrde, den barmhjertige samaritan for *alle* mennesker og alle folk. Alltid formaner han: «Hold fred med hverandre!» (Mark. 9, 50) og freden, *hans* fred er den herlige avskjeds-gave han skjenker sine disipler. Han har jo også lært oss å be: «Fader *vår*, du som er i himlene — —»

Dette fader- og barneforhold omfatter derfor ikke bare ett land og ett folk — det gjelder *alle* land og *alle* nasjoner uansett hva farge de har og hva språk de taler. *Alle* er kalt til å være Guds barn med *samme* arverett i himlen — også alle de millioner av mennesker, som i dag står i blodig kamp med hverandre, er og bekjenner seg som barn av samme far og som brødre i Kristus. Men derfor er også all krig en broderkrig — og derfor burde de si til hverandre som Abraham sa til Lot: «det skal ikke være strid mellom oss for vi er brødre» (1. Mos. 13, 8).

*

Kristi Kirke har alltid betraktet det som en av sine største oppgaver å preke fred, forståelse og broderskap mellom folkene ut fra vissheten om at enhver krig er et blodig sår på det kristne samfunns-

legem, en hån mot den kristelige samfunnsorden. Også i vårt århundre har den søkt å bære fredens oljegen — pave Benedikt XV satte således under den forrige verdenskrig alle sine krefter inn på å oppnå en forsoning mellom folkene og med rette kunne han skrive: «I ånden har Vi kåstet oss mellom de krigførende folk som en far mellom sine stridende sønner, og i Guds navn har Vi besverget dem om å avstå fra den gjensidige tilintetgjøring.» Og den edle pave døde med en bønn for verdensfreden på leppene.

Så kom Pius XI. Hans valgspråk var «Kristi fred i Kristi rike!» og hans mål var å trygge freden ved å bygge den opp innenfra i de enkelte sjeler, for at den derfra kunne flyte ut i familiene og videre ut i hele samfunnet, alle folkeslag, hele verden. Men hans røst var som røsten i ørkenen og menneskene foretrakk å følge falske profeter og innsuge moderne strømningers gift så katastrofen *måtte* komme.

Vår *nåværende* pave — hvis familienavn Pacelli betyr fred — har som valgspråk: «Rettferdens verk er freden.» (Is. 52, 17.) Hans første budskap til verden var en brennende appell til alle folk om fred og forståelse, og som han selv sier i sin skrivelse av 27. okt. i år har han ikke unnlatt noe av det som sto i menneskelig makt for å få alle konflikter og uoverensstemmelser bilagt ved fredelige forhandlinger. Men dessverre forgjeves — og derfor oppfordrer han nå inntrengende alle katolske kristne over hele verden, hver enkelt av oss, til å forene vår bønn med hans for å anrope hærskares herre, «miskunns fader og all trøsts Gud» om å forbarme seg over den opprevne menneskehet og gi den fred.

*

Da Judas Makkabeeren kjempet mot syrene og hans soldater var nær ved å tape motet tok han sin tilflukt til bønn idet han sa: «Seir i krig avhenger ikke av hærens mengde, men styrken kommer alene fra himlen.» (1. Makk. 3, 19.) Og det samme gjelder freden: sann og fullkommen fred kommer alene fra himlen — og den fornødne styrke til med tålmod og hengivenhet å bære alle de lidelser som krigen bringer over utallige mennesker kommer alene fra Gud.

Med våre bønner må vi derfor sprengre vei for fredens konge, så han kan holde sitt inntog i vår verden og fylle den med sin nåde og velsignelse. Og etter vår hellige faders ønske skal vi be for alle dem som er falt som krigens ofre, det være seg på slagmarken eller på annen måte — men særlig vil da vi tenke på dem som har gitt sitt for vårt kjære Norges frihet og ære og be at Gud vil ta deres offer som soning for deres feil og gi dem den evige hvile. Vi skal be for alle dem som har måttet forlate sine hjem og alle sine kjære og nå må friste livet i fremmede og ukjente land — og da er det vår plikt å tenke særlig på de nordmenn som nå er fraværende og som lenges tilbake til den hjemlige jord og til sine kjære. Vi vil be for de utallige fangne, som er berøvet sin frihet og for alle dem som på en eller annen måte er ramt av krigens lidelser — må Gud trøste og styrke dem ved sin nådes fylde! Men framfor alt må vi be om at en rettferdig orden snart må bli gjenopprettet, så sinnene kan komme til ro og gi plass for den kristne kjærlighet for at en rettferdig og varig fred igjen kan forene hele menneskehetens store familie og skape lykke og velferd på jorden.

*

Men en slik bønn er ikke virksom hvis vi ikke vil strebe etter å føre vårt eget liv etter Guds lov. Ellers blir det bare en bønn i tomme ord mens sjelen er langt borte. Paven framhever uttrykkelig dette når han i sitt opprop håper at «botens gjerning må følge med bønnene så at menneskenes liv blir mer i overensstemmelse med kristen lov og kristen moral». Det er verdens ulykke og den egentlige grunn til de nåværende trengselstider, at verden har fjernet seg fra Gud og hans bud som dog danner de indre livsbetingelser for den enkelte som for hele samfunnet. Overtredelser av dem må føre til komplikasjoner og katastrofer og derfor må vi begynne vår innsats for ro og fred med å innstille vårt eget liv mer i overensstemmelse med Guds lov. For da vil også våre føtter «forkynne fred og bære budskap om gode ting».

Vi leser i det gamle Testament at Gud sparte Ninive og dens innbyggere fra ødeleggelse, fordi kongen i spissen for folket omvendte seg fra det onde, gjorde bot og ropte til Gud med kraft. Gid hele menneskeslekten dog ville følge ninivittenes eksempel!

Gud har lovet at hver bønn skal bli hørt — om enn ikke etter vår kortsynte vilje så etter hans allvitende. Han gir oss ikke steiner når vi ber om brød — han gir oss det sanne styrkende brød selv

om vi ikke alltid med en gang forstår at det er nettopp *det* brød vi trenger i øyeblikket.

Og når vi altså i dag kneler ned foran den menneskevordne Guds Sønn, Frelseren i Sakramentet, besjelet av fast vilje til å innrette vårt liv etter Guds og Kirkens bud og å leve som helstøpte kristne i alle livets faser og omskiftelser, da kan vi være forvisset om at Gud vil hjelpe oss i de nåværende trengsler og forbarme seg over hele menneskeheten. — Kun slik oppfyller vi vår hellige faders ønske og viser at vi forstår denne bededags mening — at vi ønsker å være blant dem som forkynner fred og bærer budskap om gode ting.

Amen.

Adventstanker.

Da Kristus for snart to tusen år kom til verden «kom han til sitt eget folk, men hans egne mottok ham ikke.» Og fordi han ikke ble mottatt av alle og siden ned gjennom tidene ikke er blitt tatt imot av alle som han heller ikke nå blir det, derfor er det stadig adventstid på jorden, Guds kjærlige og barmhjertige advent. Verden trenger stadig sin frelser — den skriker stadig bevisst og ubevisst etter fredsfyrsten, som ene kan bringe varig fred i sjel og sinn og hvis kjærlighets lov beholder sin kraft og gyldighet der hvor alle menneskelige påbud og forordninger «står i dag og i morgen kastes i ovnen». Det er den *sanne* Messias Kirken peker på i hele adventstiden, og den blir aldri trett av å gi vår lengsel etter forløseren næring like til det er jul — men samtidig lar den stadig sitt advarende rop høres: «Midt iblant den står den dere ikke kjenner!»

Det er det alvorstunge ved adventstiden, at den stadig skjerper vårt ansvar overfor julens glade budskap ved å minne oss om de mange falske Messiaser, som søker å gjøre den eneste ene rette og sanne rangen stridig som frelser og fredbringer. De kommer i mange skikkelser, og vi kjenner dem ikke alltid med en gang, når de kommer i storslåtte ideers og opphøyede idealers gylne prakt. Det kan derfor vel skje, at noen hver av oss fristes til å følge disse strålende fantomer ad illusjonenes vakre men farlige vei. Men etter hvert vil vi uvegerlig oppdage at veien blir trangere og trangere, mer og mer øde og anstrengende med flere og flere fallgruber. Vi plyndres for livslykke, tro og håp — til vi en dag står ene og føler oss forlatt av Gud og mennesker,

prisgitt kaos, nød, tvil og fortvilelse. Og da kjenner og erkjenner vi den falske Messias, den falske ledestjerne vi har fulgt —

men Gud være lovet for den adventstid han om og om igjen skjenker den villfarne menneskehet! La oss derfor benytte *vår* besøkestid og ta våre nåværende idealer, veivisere og ledere opp til en grundig revisjon!

Men det er jo ikke advent for den enkelte alene — advent kommer til alle folk og til alle nasjoner. Overalt ser vi nå samfunn, som kaller seg kristne men dypest sett ikke har stort annet enn navnet felles med Kristi liv og lære, styrte i grus og vi vet at en ny verden skal reise seg på deres ruiner — derfor har *hele* verden sin besøkestid nå. La oss da særlig i denne tid, hvor så mange folks skjebne bestemmes og så megen fred og lykke avhenger av den, knele for Gud Herrens trone og trygle en for alle og alle for én: Herre, la det endelige resultat stå i den samme Frelzers og Forlørsers tegn — med fred på jorden for alle i god vilje! Med Johannes vil heller ikke vi bli trette av å be: Veni Domine, Jesu! — kom, Herre Jesus!

Apoteker J. Müller, Horten.

Menigheten som sogner til «St. Olav» i Tønsberg har mandag den 18. nov. A.D. 1940 igjen mistet et av sine medlemmer. Styrket med Kirkens hellige nådemidler er apoteker Johannes Andreas Müller, Horten, gått bort etter kort sykeleie i sitt 70. år. Vi kommer til å savne hans noble, fine skikkelse, særlig ved de store høytider. Stillferdig vidnet han om troen på Kristus Jesus. —

Apokere Müller hørte til den gamle, gode, katolske Müllerslekten. Han var født i Brevik og tok apoteker-eksamen i 1894, hvorefter han i flere tjenestgjorde ved apoteket «Idun» i Oslo. I 1914 fikk han bevilling til å drive Arendal Apotek og i 1929 bevilling til å drive Løveapoteket i Horten. —

Etter en enkel sørgehøytid i familiens vakre hjem i Horten med andakt av pastor rektor Arne Sund, og sangassistanse av St. Elisabethsøstre fra Tønsberg, gikk sørgeferden til Oslo. — Her ble sørgehøytiden feiret fredag den 22. nov. med requiem-messe i St. Olavskirken, celebrert av pastor Sund, som også holdt sørgetalen. Etter den alltid gripende vakre «Libera» i koråpningen, og absolusjonen ved båren, som sto omgitt av de høye voksllys på et gulvteppe av blomsterkranser, gikk den stille ferd av de store følge under vemodige klokkers klang opp til Vestre gravlund, hvor jordfestingsritualet fikk sin trøsterike fullføring.

Herre, skjenk ham den evige hvile!

S.

Morten Randsborg.

Med hele det uforståeliges og menneskelig sett meningsløses makt grep det alle oss katolikker i Oslo da vi erfarte at vår kjære trosfelle Morten Randsborg hadde mistet livet ved «Prinsesse Ragnhild»s forlis. Han var så ganske ualminnelig avholdt av alle han kom i berøring med — og under hele Wolfgang Olafsens lange sykdom hadde han jo hver søndag gledet oss ved sin dyktige og

smakfulle musikalske andel i gudstjenestenes høytideligholdelse som organist i St. Olavskirken. Ved alle festlige anledninger kom også hans kunstneriske anlegg vel med når han med sitt kamera forevigede de forskjellige situasjoner med sikkert blikk for virkningene. Allikevel har dog alt dette mindre å si i forhold til det han var som menneske og i første rekke som katolikk ved sitt eksempel, sin noble og varmhjertede ferd iblant oss. Stor deltagelse samlet seg derfor mot hans hustru, to små sønner og nærmeste familie — og ved rekviemmessen 2. desember var det møtt fram så mange som overhodet kunne slippe fra en hverdags formiddag for å be bønner for hans sjelefred og evige hvile.

Det ble en sjelden vakker og gripende sørgehøytid. Hs. høyærverdighet biskopen bivaante den, likesom andre geistlige viste avdøde den siste ære. Pastor Duin forrettet og sørgetalen ble holdt av mgr. dr. Kjelstrup, som ikke alene har opptatt Randsborg i Kirken, men også hans hustru, som straks etter forlovelsen fulgte med sin tilkommende ektefelle til sognepresten for å be om undervisning, vigslet det unge par og døde den eldste gutt.

Mgr. Kjelstrup gikk ut fra Esaias 55, 8—9: «Mine tanker er ikke eders tanker, og eders veier er ikke mine veier, sier Herren. Ti som himlen er høyere enn jorden er mine veier høyere enn eders veier og mine tanker høyere enn eders tanker.» Fra sorgfulle og forpinte sjeler stiger nå spørsmålet opp om hvorfor d e t t e skulle skje og kjærlige bånd rives så brått og ufattelig over. Men når vi ser tilbake på Randsborgs liv ser vi klart og tydelig Guds kjærlige ledelse av en menneskesjel, og smerten blir lettere å bære når vi kan håpe og tro, at også døden er et utslag av samme kjærlighet om det enn er svært å fatte for vi skrøpelige mennesker av kjød og blod. Randsborg — sa taleren — kom til meg i Arendal da vi trengte en organist for å tilby sin tjeneste. Han var bare 17 år gammel og fra et fromt og forstandig hjem, som hadde gitt ham den beste ballast med ut i livet. Han ble straks grepet av Kirkens ånd og med sin kunstneriske begavelse falt det ham også lett å leve seg inn i liturgien, så han ble fort en meget dyktig organist. Men han ble mer enn det: han ble den sikre tilhører ved alle apologetiske foredrag også, og snart ønsket han å få undervisning. Jeg sa til ham som jeg sier til alle: «Glem ikke at bønn må gå hånd i hånd med undervis-

ningen, ti troen er en gave, som ikke undervisning alene kan gi.» Han fikk denne gave og d. 26. des. 1918 kunne jeg oppta et lykkelig menneske i Moderkirkens trygghet og fred.

Han kom til Oslo og også der stilte han sin kunst til gudstjenestenes disposisjon. Han så fram til hver søndag som til virkelige festdager og han levet og åndet for Kirken og dens virke. Sist jeg talte med ham var i Kristiansand da han var på gjennomreise fra Paris — og han talte da begeistret om de dype religiøse inntrykk han hadde fått der av denne by, særlig av Sacré Coeur kirken på Montmartre. Det var så karakteristisk for ham at det var hans største utbytte av en reise. Så dro han ut på den siste reis og Gud har selv beredt ham hans grav.

Men savnet og sorgen er alltid en tung byrde. Dog, intet her på jorden er helt godt før sorgen har rørt ved det — ingen forståelse er fullkommen uten sorgens gave. Den har sin misjon i livet selv når det er døden som bringer den. Troskap og tro bygger bro mellom oss og de som går forut. Vi ønsker dem ikke tilbake men vi ønsker å møte dem igjen hinsides lutringsstedet, og vi vet at dette kan og vil skje. Randsborg ga oss meget ved sitt liv, men hans død er også et bud til oss om hvor forberedt vi til enhver tid må være på å møte for Herrens åsyn og hvor vi må ta tilværelsen her på jorden ene som en forberedelsens tid til dette møte: «Salig er de som Herren finner våken når han kommer.» Vi ber for den kjære avdøde og lyser fred over hans minne som lenge vil leve blant oss! Herre, gi ham den evige hvile og la det evige lys skinne for ham!

Den skjønnne sørgehøytid ble avsluttet med «Nu siste reis meg forestår», gripende framført av organist Wolfgang Olafsen. Men «det gode tar ikke slutt!» og Randsborgs gode minne vil leve lenge blant oss.

Vellykket konsert.

Vår trossfelle og alltid beredvillige hjelper ved alle anledninger, pianisten Thoralf Norheim, gav torsdag 21. november egen konsert i Aulaen, assistert av den utmerkede fiolinistinne Helga Løkke. Det var det samme program som ved konserten i Foreningslokalet, og begge kunstnerne høstet mange laurbær for sine prestasjoner. Samtlige kritikker er ytterst anerkjennende — således skriver Reidar Mjøen i «Aftenposten» bl. a.: «Thoralf Norheim er sterkt musikalsk. Især i balladen kunne man gledes ved mange fint følte og stemningspregede momenter i melodispillet i det underskjønne verk. Hans beste nummer ved konserten var dog kanskje Monrad Johansen-suiten: Fra Gudbrandsdalen. Denne kostelige og vakre serie av norsk-nasjonale bilder og impresjoner fikk en prektig utførelse som viste pianistens anlegg både for stemning og musikalsk karakteristikk.»

Og i «Dagbladet» skriver Pauline Hall bl. a.: «Pianisten Thoralf Norheim må ha arbeidet godt siden sist, han har gjort storartede tekniske fremskritt, og samtidig har han utviklet seg som musiker. Klaverspillet hans har fått et personlig preg, han oppfatter komposisjonene på sin egen måte, setter ikke tingene på spissen (det er

ikke målet hans å lage bissare virkninger) men innenfor verkenes ramme får han sagt adskillig som han selv står inne for. En merket det særlig godt i Griegs Ballade og det sier ikke så lite — for denne Balladen er nå engang et av de vanskeligste klaververkene i norsk musikk, det krever hel og samlet innsats av gemytt og musikalsk og teknisk fantasi. Og Thoralf Norheims framføring av Baladen eide både fantasi og format, det ble den programposten som gav de største løfter.» Og hun slutter etter mange lovord også til Helga Løkke —: «Ved flyglet satt konsertgiveren selv som fiolinistens partner og viste at han følte seg hjemme også på kammermusikkens felt. Konserten ble en seier for den unge kunstneren, og den gav en et par timers god ferie fra en hverdag i november.»

Andre aviser uttaler seg på samme måte — så vi benytter med glede anledningen til å gratulere den unge kunstner med den vellykkede konsert og samtidig takke ham for hans imøtekommenhet og beredvillighet når man ber om hans assistanse ved en eller annen tilstelning.

Fra Pauluskredsens virke.

Vi har fått tilsendt tre nye publikasjoner fra Pauluskredsen i Danmark, nemlig: pastor Peter Schindler: «For den eviges Aasyn», en bønnebok — pater Martindale: «Hvad er en Helgen?», opprinnelig holdt som foredrag i radioen og pastor Wolfisberg: «Veie til Virkeligheden». Vi skal senere komme tilbake til dem — foreløbig gjør vi bare oppmerksom på at både abonnentprisen og prisen for de enkelte bøker ifølge den høyere kurs på norske kroner er betraktelig mindre for oss enn i danske kroner.

Det meddeles oss enn videre, at vi ennå kan vente en liten brosjyre: «Hvad gjør presten ved altret?» av pater Martindale — kantor Segalto: «Lærebok i gregorianisk kirkegang» samt selvfølgelig «Julekærten», som heller ikke uteblir i år. Endelig bedes man bemerke seg at Pauluskredsens ledelse med pastor Knud Ballin er flyttet til Frederikssunds vei 225, Brønshøj v. København og at det er blitt opprettet en katolsk Bog- og Bladcentral i Boyesgade 8 A, København, hvor i fremtiden alle nordiske bøker og blad kan fåes.

Bokanmeldelse.

Borghild Krane: «Det var engang en student». (Gyldendal Norsk Forlag.)

Borghild Kranes bok i år utmerker seg ved en nesten fotografisk nøyaktig gjengivelse av livets mest hverdagslige foreteelser og en samtidig nøktern og medfølende dissekering av denne hverdag til hun når fram til selve drivkreftene i tilværelsen. Det er en ung medisiners kliniske studieår hun behandler og disse års refleksvirkninger på hans sjeleliv, og man merker straks hvor godt hun kjenner sitt emne og hvor klokt og klart hun stiller seg til det. Til tider kan dette grundige kjennskap spille henne et puss — det er jo tross alt ikke en lægejournal hun fører over tilfellet Arild Hauge. I all sin

realisme har hennes fremstillingsmåte noe over seg som kan minne om Sigrud Undsets hvilket jo ikke er det verste som kan sies om den, men Borghild Krane er mer stillferdig. Det er noe vårt, nesten noe ærbødig i hennes forhold til sine skikkelser — en respekt for de rent menneskelige verdier, som finnes overalt om de enn ofte kan være nokså oppblandet med mindreverdige elementer. Det er dette syn som gir boken en spennvidde av almengyldig interesse — fordi ingen og intet i den tilsynelatende har dimensjoner får totaliteten dimensjon, får hele vårt daglige liv dimensjon av kan hende hittil ukjent art. Borghild Kranes menneskekunnskap lodder bak alt det tilsynelatende likegyldige og ubetydelige ned til de store dybder i sjelelivet, og glimt fra disse dybder treffes overalt i denne bok om en ung Oslostudents opplevelser i forhold til sitt studium, sin familie, sine venner og ikke minst: de kvinner han møter på sin vei og som kommer til å bety noe for hans utvikling.

Boken fører fram til 8. april i år — der stanser den. Undres på om forfatterinnen makter en fortsettelse eller om hennes viten ennå bare omfatter de unge år —? Om dem vet hun ganske visst meget — tiden vil vise om hennes talent også er av nyskapende art. Men meget kan tyde på at hun har stoff i seg til å bli en av de virkelig store kunstnere — det har vært en stadig frigjøringsprosess å merke i hennes bøker, fra innfølelse- evne fram til stadig klarere erkjennelse, som lover godt for hennes videre forfatterskap og skjærper ikke alene vår forventning, men også våre fordringer, fra bok til bok.

E. D.-V.

Barbra Ring: «Sånn er Norge». (Aschehoug & Co.)

En av de vakreste utslag av begivenhetene siden april foreligger i denne bok eller rettere sagt disse stemninger, samlet sammen innenfor en boks permer, men i virkeligheten risset i tro, håp og kjærlighet inn i menneskesinn. Ut fra en dyp og ekte fedrelandsglede og fedrelandssorg er disse skildringer av natur og folk, av land og luner, strid og pryd, mål og midler tegnet — hver for seg små perler, til sammen et herlig kjede til gamle mor Norges personlige smykke. Noen av disse beretninger har vært offentliggjort før men det er sammenstillingen som gir dem relieff idet de supplerer og utdypet hverandre og tilsammen blir et praktfullt mosaikkbilde av «vårt lengsels, vårt håps og vår fremtids land». Det er en yndefull men samtidig en sterk bok, Barbra Ring har skjenket oss i år — en god bok.

E. D.-V.

Pet Bugge: «Kari evakuerer». (Aschehoug.)

Eugenie Winther: «Nina Allerbest». (Damm.)

Blant alle de mange barne- og ungdomsbøker, som er utkommet i år har vi foreløpig pillet disse to ut, fordi de begge hører til det ypperste i genren: ungpikébøker, og begge avventes med lengsel og spenning av sine lesere for hvem både Kari og Nina er «bestevenninner». Dette tjener i høy grad til ære for forfatterinnene — nettopp denne lesekreten har et skarpt øre for det ekte og uforfalskede og vil aldri akseptere noe sentimentalt og oppkonstruert,

Som vanlig kommer både Kari og Nina opp i meget rart og som vanlig greier de alle floker, men i øvrig taler bøkene meget bedre for seg selv enn alle referater av deres innhold makter. De skal nok få sine mottagere til å glemme at julekveld kan hende i mange retninger kommer til å merkes av den materielle rasjonering. Så lenge det ikke er rasjonering på trykksverta til yndlingsbøkene har iallfall småpikene det koselig!

E. D.-V.

Lalli Løvland: «Det er dyrt å være fattig». (Gyldendal Norsk Forlag.)

Sigrud Boo: «Heldig ung dame». (Aschehoug.)

Vi stiller til slutt også de to bøker sammen fordi de begge aldeles fortrinlig og i meget underholdende form, men med umiskjennelig undertone av alvor, behandler daglige foreteelser så disse får nytt perspektiv.

Lalli Løvlands bok har som emne to unge menneskers ekteskap på kjærlighet og avbetaling — en skråplan hvis topp er lys og forhåpningsfull og hvis bunn er fortvilelse og ren og skjær nødtilstand. Så lenge vi lever her i verden må selv den vakreste kjærlighetsplantning ha grobunn i sund og god jord og på et trygt sted, hvor ikke flom eller storm kan rive den opp — hvor meget mer da ikke den vakreste menneskelige plante: et hjem med far og mor og barn. Boken har en misjon på dette område, men den misjonerer med lyst og godt humør, hvilket gjør den ennå mer effektiv.

Sigrud Boo har hentet sitt emne i den illusjonære millionarvehistorie i Skien og hun forklarer tilfellet så dyktig og godt at man forstår det psykologiske forløp av den sorg-muntre affære. Forfatterinnen ville jo ikke være seg selv om hun ikke drysset om seg med gode og morsomme innfall og sidesprang — så at boken er en ekte Sigrud Boo burde vel være anmeldelse nok!

E. D.-V.

Herhjemme —

Oslo. Mariakongregasjonen avholdt generalforsamling søndag den 10. november. Arsreferat og regnskap ble lest opp og godkjent. Følgende medlemmer av styret ble stående: Frk. Suleng, prefekt. Frk. Tollefsen, assistent. Frk. Larsen, kasserer. Frk. Johansen, konsultor. Frk. Svenneby, suppleant. Som nye medlemmer valgtes: Frk. Bjercknes, sekretær. Frk. Østensvig, konsultor. Inntil videre vil pastor Duin vikariere for kongregasjonens preses mgr. Snoeys.

A. R. Bjercknes.

Hamar. Det var et ordentlig sprang fra den 7. april da pastor H. Taxt holdt foredrag for St. Olavsforbunds lokalavd. på Hamar til den 10. nov. da pater J. Rommelse var kommet og fortalte om kirkeforfølgelsen i Meksiko. Pater Pro's arbeid og martyrdød brakte oss atter bud om den gamle og alltid aktuelle sannhet at det også gis andre enn politiske idealer som det er verd å kjempe og dø for. En taknemlig applaus av de mange framfattede fulgte etter den interessante utredning som var illustrert av mange lysbilder. Hvordan det i tider som disse har vært mulig å skaffe den enestående flotte bevertning er en hemmelighet som vi skylder fru Paula Messel all takk for.

H.

Bøker inngått til redaksjonen.

ASCHEHOUG & CO.:

- Pet Bugge: «Kari evakuerer».
 Aksel Sandemose: «Fortellinger fra andre tider».
 Kari Gløersen: «Blandt bra mennesker».
 Sigrid Boo: «Heldig ung dame».
 Johan Falkberget: «Nattens brød».

GYLDENDAL NORSK FORLAG:

- Gabriel Scott: «Drømmen om en drøm».
 Nils Johan Rud: «Godt mot, menneske».

N. W. DAMM & SØNN:

- Eugenie Winther: «Nina Allerbest».
 Evi Bøgenæs: «Kitts egen verden».
 Jonathan Swift: «Gullivers reiser», gjenfortalt av
 Hans Braarvig.
 «Tusen og en natt», gjenfortalt av Hans Braarvig.

Ungdoms ykke - Kirkens stykke.

„Nu skal vår fremtid bygges.“

Det kirkelige ungdomsarbeid.

Av K. Kjelstrup.

En luthersk prest som har nedlagt meget arbeid i ungdomssakens tjeneste sa engang til meg: «Dere katolske prester kan arbeide med langt større resultat blant ungdommen enn vi protestanter. Deres katolske ungdom er langt fortroligere enn vår med den store «sky av vidner» og der finner den så mange lysende forbilder, som kan gi idealer som kaster glans over tilværelsen». Heri kan han ha rett men det må ikke glemmes at katolsk kristendom stiller store og bestemt formulerte krav i retning selvovervinning og selvfornekten.

Kjernen i all katolsk ungdomsarbeid er karakterdannelse, men hertil kreves en systematisk selvopdragelse, hvortil den unge må få fast og sikker rettleiding, understøttet av Kirkens nådemidler. Man har kalt ungdomsårene «livets festligste og farligste tid». Den unge står som på en fjelltinn og stirrer mot solskyene med lengsel etter skjønnhet og glede, og det gjelder da å by ham de rette idealer som kan vekke begeistring for de evige verdier og lyst til å stålsette viljen i kampen for å bli en helstøpt kristen. Tanker og lengsler må ledes inn i de rette spor og forståelse må vekkes for, at ene et liv for Kristus og hans hellige Kirke kan skjenke en sann og varig lykke. Men akk! hvor vanskelig er ikke dette arbeid i omgivelser, hvor nydelsessyke og indifferensisme som oftest sitter i høysetet! Og dog er ingen livsalder mer mottagelig for idealenes makt enn nettopp ungdommen.

Hva vil det så si å ha karakter? En pedagog har besvart spørsmålet slik: «Å vite hva man vil og ha

mot og kraft til å sette det igjennom.» Karakter er med andre ord personlighet — for så vidt den lar seg lede av bestemte grunnsetninger, som betraktes som ubrytelig norm for tanke og handling. Katolske grunnsetninger, katolsk livsførelse og katolsk handlingskraft — disse tre ting utgjør til sammen den katolske karakter.

Uten grunnsetninger er en karakter utenkelig. De gir den dens etiske holdepunkter, frigjør den fra å være avhengig av stemninger og innfall og all feig opportunitetsopptreden. «Uten grunnsetninger — sier den åndfulle skribent pater Meschler — «er mennesket en åndelig omstreifer».

Det klages i våre dager så ofte over at det er så få karakterer, helstøpte personligheter. Det er nok av elskverdige og dyktige menn og kvinner om oss, men kommer vi dem nærmere oppdager vi snart at de er små som mennesker. De faller lett for fristelser, gir seg fort over når de møter vansker og er helt avhengig av sine omgivelser hva holdning og meninger angår — alt fordi de mangler karakter.

Men — alle karakterer er selvfølgelig ikke gode. Det finnes også dårlige. Det beror ene på hvorledes det midtpunktet er, som våre tanker og vilje samler seg om. Har vi ikke noe fast mål for vår ferd vil alltid det vakkende, splittede og oppdelte i vår natur gjøre seg gjeldende. Mange mennesker søker dette midtpunktet i seg selv og de kan ofte være viljesterke og ofre meget for å nå det de har foresatt seg — men egoismens dårlige karaktertrekk vil sette sitt stygge preg på alt som de foretar seg. Skal karakteren adle et menneske og gi det evighetspreg må det samlende midtpunkt for tanke og handling ligge utenfor oss selv, ligge i Gud.

Og ingen åndsmakt kan bedre enn vår hellige katolske Kirke hjelpe ungdommen under karakterdannelsen med Gud som samlende midtpunkt. Urokkelig og bestemt framsetter den åpenbaringsens evige sannheter og påviser med krystallklar logikk deres praktiske konsekvenser for det daglige liv. Mektige hjelpemidler står til disposisjon for det svake og vakkende sinn: i sine sakramenter har Kristi Kirke levende realiteter som hjelp til å stålsette viljen til det gode. Lykkelig derfor den ungdom som fylker seg under Moderkirkens korsfarvede banner!

Gud velsigne den katolske ungdom!

K. Kjelstrup.

På besøk hos Oslos katolske ungdom.

Hvorledes står det til?

Ja, hvorledes står det til? Vi lar dette spørsmål gå rundgang i de forskjellige katolske ungdomsgrupper i Oslo, og den første vi spurte om sekretæren i

O. K. Y.

Han svarer: «Takk som spør! Jeg tør nok si at O. K. Y. blomstrer. Vi kom temmelig fort igang etter

begivenhetene i april, og nå i høst er vi gått over til å holde møter hver tredje uke imot før hver annen. Vi hadde en flott tur til Sylling i høst, som var like så vellykket som en lang og kostbar fellesreise, og vi fikk en mottagelse av søstrene i Sylling som jeg ikke har kjent make til. Vi har store planer — men det mest gledelige er den tilslutning vi i høst har fått av nye medlemmer. Jeg håper at de fort vil føle seg hjemme og gi de eldre som har begynt å slappe av en ordentlig oppstrammer. Du får reklamere litt for O. K. Y. så vi får fullt hus til vårt såkalte nominasjonsmøte 8. desember.»

M. U. L.'s

formann får vi i telefonen og hun forteller at hun får sjokk hver gang telefonen ringer fordi hun venter på innleggelsesordre til Ullevål. Vi gleder henne med at det «bare» er St. Olav og uttrykker håpet om at det står bra til med M. U. L. Men for disse unge piker volder nok helt naturlig mørkleggingen og rasjoneringen vanskeligheter — de møter som har vært i høst har dog vist upåklagelig interesse, men ungdomsdagen var dårlig besøkt av «muliene». Nå setter foreningens formann sitt håp til Mariakongregasjonens patronatfest i begynnelsen av desember og spesielt håper hun at retretten, som skal holdes før festen, må bli godt besøkt av de unge piker.

Katolske speidertropper.

Så kommer turen til våre speidertropper. Oslo VIII. speiderpiketroppen, trives også nå, om enn med vansker på grunn av mørkleggingen. Derfor er vi gått over til å holde alle våre møter — såvel patrulje- som troppsmøtene — om søndagen, forteller speiderpikenes geistlige leder. Det er ca. 20—25 som kommer regelmessig og det går ganske bra.

Troppsassistenten i 11 Oslo har en pen møteliste å legge fram som forteller meget. Siden begynnelsen av september til nå midt i november har vi hatt 14 patruljemøter, 3 troppsmøter, 4 turer og 2 konkurranser. Vi er blitt inispisert av troppssjefen for Oslo og han sa meget pent til oss. Men vi er overbevist om at det er mange fler som kan være med i troppen vår. Vi skal danne en aspirantpatrulje og den håper vi blir stor. Det er moro å være speider — spør bare guttene!

Studentlaget

er forholdsvis nystartet, men vi tør vente oss meget av denne forening, som arbeider svært energisk. Vi greier å kapre lagetets opptatte formann en kvell og få vekslet noen ord med ham. Han betror oss at Studentlaget har holdt møte hver 3 uke i høst, men vi slutter samtidig med semesteret på universitetet, så vi har vårt siste møte for i år 27. november, som blir generalforsamling. Vi har greid å samle alle aktive katolske studenter i Oslo i laget vårt, men det finnes dem som har vansker med mørkleggingen, så vi er omtrent 15 jamt møtende. Vi har hatt et meget interessant foredrag av mgr. Kjelstrup om Krogh-Tonning nå i høst og en spørsmåls-

aften. Pikene er i majoritet, men vi arbeider godt sammen og merker ikke noen generende emansipasjon.

Etter at vi således har kastet søkelyset over de offisielle katolske ungdomsgrupper i Oslo våger vi oss også inn i en klikk hvor megen ungdom treffes, nemlig

Teatergruppen.

Det er strengt forbudt å overvære en prøve der og ennå mer å skrive om det, men jeg tar risiken. Det som gjør inntrykk på en utenforstående er den arbeidsvilje og ikke mindre arbeidsglede som hersker i gruppen. Hver og en går inn for sin rolle og oppgave med liv og lyst, enten den så er stor eller liten. Amatører, ja vel — men vi har av resultatene sett hva målbevisst arbeid kan føre til selv med små midler. Vi tør selvfølgelig ikke røpe hva vi så på prøven — det var til underholdningskvelden 24. november — men hvis publikum kommer til å more seg like så meget som skuespillerne gjorde på scenen er aftenens suksess sikret.

Øia.

(Red. anm.: Jo, det gjorde publikum! Det ble en meget vellykket kveld som vi imidlertid dessverre ikke har mottatt noe referat av.)

Ungdomsdagen.

Ungdomsdagen er nå på vei til å bli tradisjon her i Oslo. Av de fire som hittil er holdt vil den i år dog bli særlig husket fordi de vanskelige forhold hvorunder den ble holdt gjorde dagen — Kristi Kongefesten 27. oktober — til noe mer enn den før har vært. Den selskapelige del av programmet ble satt ned til et minimum mens den religiøse side ble hovedpunktet. Derved ble ungdomsdagen 1940 en rik dag. Både i fromessen, under høymessen og ved aftenandakten var ungdommen samlet om Kristus-Kongen. I sine prekenere belyste prestene dagens betydning og ungdommens mål: pastor Heiss med begeistring i fromessen — mgr. Snoeys ut av sin store erfaring i høymessen — pater Thorn med megen logikk i aftenandakten, mens pater Notenbooms tale på festmøtet om aftenen var preget av dyp psykologisk forståelse. Tilstromningen var stor — til fromessen var det uoffisielle tall 89 og festmøtet talte ca. 50 deltagere.

Det er vanskelig å referere dagens religiøse resultater, de får framtiden vise. Det er adskillig lettere å fortelle om arrangementet. Festkomiteen var sammensatt av de tre ungdomsgruppers styrer imot i tidligere år, hvor O.K.Y. alene sto for det hele. Fellesfrokosten besto av «medtatt» mat hvortil ble servert buljong. Før høymessen ble tradisjonen tro gravene på Vår Frelses gravlund besøkt.

Festmøtet om kvelden var helt igjennom vellykket med en førsteklases prolog av T. Aarestrup og opplesning av en utmerket avis «Fjortendagsposten». Ellers var det allsang og underholdning og vi dro i en lys og glad stemning ut i mørket etterpå.

Ø.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.